

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis, ipsa fecit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur. Tandem puella longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi mea sede cedo».

Ut enim leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt, sic vir bonus et sapiens et legibus parens consulit utilitati omnium plus quam unius alicuius aut suae. Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariorem nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω πτωτικά:

more: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού

prisco: αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

nocte: αιτιατική πληθυντικού αριθμού

vox: δοτική ενικού αριθμού

congruens: γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος

sapiens: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού

utilitati: κλητική ενικού αριθμού

communis: γενική πληθυντικού αριθμού

cariorem: γενική πληθυντικού αριθμού στον ίδιο βαθμό.

Μονάδες 9

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

ipsa: τον ίδιο τύπο στο ουδέτερο γένος

quodam: δοτική ενικού και αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος

aliqua: γενική ενικού στο ίδιο γένος

unius alicuius: την ίδια πτώση του ίδιου γένους στον πληθυντικό αριθμό

suae: την ίδια πτώση του ίδιου γένους στον πληθυντικό αριθμό.

Μονάδες 6

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

petit: μετοχή ενεστώτα στην αιτιατική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους

fecit: γενική γερονδίου

persedebat: αφαιρετική σουπίνου

congruens : γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα
standi : β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ενεργητικής φωνής
cederet : γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρακειμένου
anteponunt : α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής
consulit : απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής
vituperandus est : το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
(να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου)
fit : β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
cadat : β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της ενεργητικής φωνής.

Μονάδες 11

β. fit: Να γράψετε το β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής και προστακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 4

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

uxor : είναι ΣΤΟ
proposito : είναι ΣΤΟ
mora : είναι ΣΤΟ
standi : είναι ΣΤΟ
saluti : είναι ΣΤΟ
pro re publica : είναι ΣΤΟ
nobis : είναι ΣΤΟ

Μονάδες 7

β. «ego libenter tibi mea sede cedo»: Να τρέψετε την πρόταση στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση **Caecilia dixit**.

Μονάδες 4

γ. dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis: Να συμπτύξετε την πρόταση σε αντίστοιχη μετοχή

Μονάδες 4

4.α. • ut sibi paulisper loco cederet
• ut laudandus is sit:

Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς (μονάδες 4).

Μονάδες 6

β. Nec magis vituperandus est proditor patriae (nobis):

Να τρέψετε τη σύνταξη σε ενεργητική με το ρήμα **debeo** και τελικό απαρέμφατο

Μονάδες 6

γ. quam nosmet ipsos: Να εκφράσετε με ισοδύναμο τρόπο το β' όρο σύγκρισης.

Μονάδες 3

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Η Καικιλία, η σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επιδίωκε σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα έθιμα την εμφάνιση γαμήλιου οiwονού για την κόρη της αδερφής της, η ίδια δημιούργησε οiwονό. Δηλαδή, καθόταν για πολλή ώρα σε κάποιο μικρό ιερό, τη νύχτα, μαζί με την κόρη της αδερφής της και περίμενε μέχρι να ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρίνεται στο σκοπό (τους). Τελικά η κοπέλα, κουρασμένη (επειδή κουράστηκε) από την πολύωρη ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση (της). Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «Εγώ πρόθυμα σου παραχωρώ το κάθισμά μου».

Γιατί, όπως οι νόμοι βάζουν πιο πάνω τη γενική ευημερία από την ατομική ευημερία, έτσι και ο σωστός άνδρας και σοφός και που υπακούει στους νόμους φροντίζει περισσότερο για την ευημερία του συνόλου παρά (για την ευημερία) ενός οποιουδήποτε ατόμου ή τη δική του. Και δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας παρά ο προδότης του κοινού συμφέροντος ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της ατομικής του ωφέλειας και ευημερίας. Από αυτό συμβαίνει να είναι αξιέπαινος αυτός που πέφτει για την πολιτεία, επειδή ταιριάζει να είναι σ'εμάς πιο αγαπητή η πατρίδα παρά εμείς οι ίδιοι.

1α. moribus, priscum, noctes/-is, voci, congruentium, sapientibus, utilitas, communium, cariorum

β. ipsum, cuidam και quaedam, aliquod, unorum aliquorum, suis

2α. petentem, faciendi, persessu, congruunt, stetisti, cesserit, anteponamus, paruisse, consulturum esse, vituperandus fuisset, cadite

β. fis – fitis, fi – fite

3α. uxor: είναι παράθεση στο Caecilia

proposito: είναι αντικείμενο στο congruens

mora: είναι αφαιρετική ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο fessa

standi: είναι απρόθετη γενική γερονδίου ως αντικειμενική στο mora

saluti: είναι έμμεσο αντικείμενο στο anteponunt

pro re publica: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει υπεράσπιση στο cadat

utilitati: είναι δοτική προσωπική χαριστική στο consulit

β. Caecilia dixit se libenter illi sua sede cedere.

γ. more prisco omen nuptiale **petens** filiae sororis

4α. ut sibi paulisper loco cederet: είναι δευτερεύουσα ουσιαστική βουλευτική πρόταση που λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο του ρήματος rogavit. Εισάγεται με τον βουλευτικό σύνδεσμο ut (καταφατική) και εκφέρεται με υποτακτική επειδή

το περιεχόμενό της είναι απλά επιθυμητό. Πιο συγκεκριμένα, με υποτακτική παρατατικού (cederet) γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (rogavit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Η ακολουθία των χρόνων είναι ιδιόμορφη.

ut laudandus is sit: είναι δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση που λειτουργεί ως υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος fit. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut (καταφατική) και εκφέρεται με υποτακτική επειδή το αποτέλεσμα είναι υποκειμενική κατάσταση στα Λατινικά. Πιο συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (laudandus sit) γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (fit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Η ακολουθία των χρόνων είναι ιδιόμορφη.

β. Nec magis nos debemus vituperare proditorem patriae.

γ. (a) nobismet ipsis

Επιμέλεια: Σκρέκης Λουκάς, Φιλολόγος
Χατζηβασιλείου Βαλεντίνη, Φιλολόγος